

HYDROLOOG VAN NATUURMONUMENTEN:

‘Brief over water lijkt kantelpunt in nationaal waterbeleid, nu nog ernaar gaan handelen’



Tom Kunzler en Corine Geujen van Natuurmonumenten met in de potten verdroogde venbodem uit Salland en te vies water uit het Naardermeer, die ze bij de Tweede Kamer hebben laten zien als symbolen voor slechte verdroging en waterkwaliteit.

> ‘Door water en bodem sturend te laten zijn in de ruimtelijke ordening, kunnen we in Nederland ook in de toekomst met een ander en grillig klimaat blijven leven, wonen en werken. In een veilige omgeving, met een gezonde bodem, voldoende en schoon water.’ Zo begint Mark Harbers, staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, zijn brief aan de Tweede Kamer die hij eind 2022 verstuurde. In de brief staan veel mooie voornemens over water vasthouden, minder water verbruiken, waterkwaliteit verbeteren en zorgen voor een schone en stabiele bodem. ‘Zo kunnen we toekomstige problemen, maar ook hoge kosten en verdere schade voorkomen.’ De brief gaat vooral in op de kwantitatieve aspecten van water en nauwelijks in op de waterkwaliteit. Is het niet jammer dat de waterkwaliteit er zo bekaaid van af komt, terwijl Nederland nog zo achter loopt met de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water? Corine Geujen, hydroloog bij Natuurmonumenten, die de brief met veel belangstelling heeft gelezen: ‘Op zich is het goed dat kwantiteit veel aandacht krijgt, omdat die er tot nu toe nauwelijks was. Deze brief is ook geen maatregelenplan om de KRW-doelen te halen,

maar geeft wel aan dat water en bodem voortaan structurend moeten zijn voor de inrichting van ons land. En als je de kwantiteit beter op orde hebt, bewijs je daar doorgaans ook de waterkwaliteit een dienst mee. Als je water bijvoorbeeld bovenstrooms langer vasthoudt, zal in lageregelegen gebieden meer kwel optreden. Water dat dan naar buiten treedt, zal schoner zijn geworden in de bodem. Het tegengaan van overstromingen, een tweede voorbeeld, zal ook heel positief uitwerken op de waterkwaliteit. Nu nog zijn riooloverstorten en overstromingen bij piekbuien een groot probleem. Die veroorzaken in die gevallen een ernstige vervuiling van het oppervlaktewater en zijn daarmee een gevaar voor de natuurwaarden. Op die manier werken kwantiteit en kwaliteit dus op elkaar in. Als we echt water sturend laten zijn, zal de waterkwaliteit er zeker van profiteren, maar daar bovenop zijn extra maatregelen nodig zoals minder mest en aanpak van lozingen en riooloverstorten.’

Urgentie?

In de zomer van 2022 startte Natuurmonumenten de actie “Stop de watercrisis” om aandacht te vra-

gen voor de waterkwaliteit en de Kaderrichtlijn Water. Volgens Natuurmonumenten is het twee voor twaalf en tijd ‘om politieke daadkracht te tonen. We moeten bereid zijn om echt in te grijpen en lastige keuzes te maken. Er zijn rigoureuze, strengere maatregelen nodig om de KRW-doelen te halen. Denk aan strenger mest- en pesticidenbeleid met verplichtende maatregelen die leiden tot schoner water. Vermindering van lozingen. Strengere regels voor grondwatergebruik. En verbetering van de monitoring, zodat de effectiviteit van maatregelen tijdig vastgesteld en bijgestuurd kan worden’.

Leest Geujen deze urgentie terug in de brief? ‘We zijn blij met deze brief, deze markeert een kantelpunt en er spreekt urgentie uit. Het is belangrijk dat de rijksoverheid dit zo integraal benadert en duidelijk maakt dat er lastige keuzes nodig zijn om water en bodem ook echt sturend te laten zijn. Concreet wordt genoemd dat grondwaterstanden omhoog moeten. Het Rijk had hierin verder kunnen gaan door plafonds aan te geven voor grondwateronttrekking of door grote industrieën te dwingen om geen drinkwater meer te gebruiken. Nu komen de lastige watermaatregelen die echt nodig zijn voor de natuur, samen met de aanpak van stikstof, terecht in de gebiedsprocessen. Ik denk dat deze brief voor provincies en waterschappen die met de KRW aan de slag willen, wel een steun in de rug is. Ik heb de eerste provincie al zien zwaaien met dit document: beste mensen, we moeten het van het Rijk voortaan anders aanpakken, integraler, strenger, beter. Dus de impact van deze brief, ook al is deze niet heel concreet in de maatregelen, kan wel eens groter zijn dan verwacht en daarmee belangrijker voor het behalen van de KRW-doelstellingen dan je bij lezen zou denken.’<

Geert van Duinhoven (redactie)